

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj: S1 1 K 034450 24 Krž 6

Datum održavanja sjednice: 05.07.2024. godine

Pred vijećem Apelacionog odjeljenja u sastavu:

Sudija Hilmo Vučinić, predsjednik vijeća

Sudija Amela Huskić, sudija izvjestilac

Sudija Darko Samardžić, član

**PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
protiv optuženog
Milana Trišića**

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Ahmed Mešić

Branilac optuženog Milana Trišića: advokat Miodrag Stojanović

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100; Fax: 033 707 225

Sadržaj:

I. TOK POSTUPKA	4
II. ŽALBE, ODGOVORI I SJEDNICA APELACIONOG VIJEĆA.....	5
III. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE	6
A. BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA.....	6
1. Povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka a) ZKP BiH.....	6
2. Povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH.....	7
B. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	9
1. Tačke 1 - 4 izreke prvostepene presude.....	9
2. Tačka 5. izreke prvostepene presude	12
3. Tačka 6. izreke prvostepene presude	13
4. Tačka 7. izreke prvostepene presude	13
5. Tačka 8. izreke prvostepene presude	14
6. Tačka 9. izreke prvostepene presude	15
C. ODLUKA O KAZNI	16

Broj: S1 1 K 034450 24 Krž 6
Sarajevo, 05.07.2024. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Hilme Vučinića, kao predsjednika vijeća, te sudija Amele Huskić i Darka Samardžića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Ene Granić Čizmo, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Milana Trišića, zbog krivičnog djela Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama a), f), i) i k) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, sve u vezi sa članom 180. stav 1. i članom 29. istog Zakona, odlučujući o žalbi branioca optuženog Milana Trišića, advokata Miodraga Stojanovića, izjavljenoj protiv presude Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 034450 20 Kri od 13.12.2023. godine, nakon održane sjednice vijeća Apelacionog odjeljenja, dana 05.07.2024. godine, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, optuženog lično i njegovog branioca Miodraga Stojanovića advokata iz Bijeljine, postupajući na osnovu odredbe člana 310. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, u vezi sa članovima 313. i 314. istog Zakona, donio je:

P R E S U D U

Djelimično se uvažava žalba branioca optuženog Milana Trišića, te se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 034450 20 Kri od 13.12.2023. godine, **preinačava u dijelu odluke o kazni**, na način da se optuženi Milan Trišić, za krivično djelo za koje je tom presudom oglašen krivim, **osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 13 (trinaest) godina**, dok se u preostalom dijelu žalba branioca optuženog Milana Trišića, **odbija kao neosnovana**, te se prvostepena presuda u tom dijelu **potvrđuje**.

O b r a z l o Ź e n j e

I. TOK POSTUPKA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (Sud BiH), broj S1 1 K 034450 20 Kri od 13.12.2023. godine, optuženi Milan Trišić oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci prvostepene presude počinio krivično djelo iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkama k), a) i i) Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), i to u odnosu na tačke od 1 do 9. osuđujućeg dijela izreke, a sve kako je to detaljno precizirano u izreci presude, slijedom čega je uz primjenu odredbi članova 39, 42. i 48. KZ BiH osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

2. Na osnovu odredbe člana 56. KZ BiH, optuženom je u izrečenu kaznu zatvora uračunato i vrijeme provedeno u pritvoru, i to u počev od 23.10.2019. godine do 20.11.2019. godine, kao i u periodu počev od 13.12.2023. godine, pa nadalje.

3. Slijedom odredbe člana 188. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), optuženi Milan Trišić je oslobođen obaveze naknade troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava, dok su oštećeni, na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

4. Istom presudom, optuženi Milan Trišić je oslobođen od optužbe da je radnjama opisanim u prvostepenoj presudi počinio krivično djelo iz člana 172. stav 1. tačke h) u vezi sa tačkom i), a), f) i k) KZ BiH, i to u odnosu na tačke 1-5 oslobađajućeg dijela izreke, a kako je to detaljno navedeno i precizirano u izreci presude. U odnosu na oslobađajući dio presude optuženi je u skladu sa članom 189. stav 1. ZKP BiH, u cijelosti oslobođen naknade troškova krivičnog postupka, te su isti pali na teret budžetskih sredstava, dok su na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, oštećeni sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

II. ŽALBE, ODGOVORI I SJEDNICA APELACIONOG VIJEĆA

5. Protiv prvostepene presude, žalbu je izjavio branilac optuženog Milana Trišića, advokat Miodrag Stojanović i to zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine, žalbu u cjelosti uvaži, prvostepenu presudu ukine i optuženog oslobodi krivične odgovornosti usljed nedostatka dokaza, ili istu djelomično uvaži i preinači prvostepenu presudu u pogledu krivičnopravne sankcije i obima odgovornosti optuženog.

6. Odgovor na izjavljenu žalbu odbrane dostavio je Tužilaštvo BiH, sa prijedlogom da Apelaciono odjeljenje Suda BiH odbije žalbu odbrane kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu u cjelosti.

7. Na sjednici vijeća Apelacionog odjeljenja, održanoj dana 05.07.2024. godine, branilac optuženog je ukratko iznio žalbene razloge, u suštini ostajući kod pismeno podnesenih žalbenih razloga i prijedloga, s čim se u potpunosti saglasio i optuženi. Tužilac je ukratko iznio svoj prijedlog iz odgovora na žalbu.

8. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH, vijeće Apelacionog odjeljenja (Apelaciono vijeće/Vijeće) je donijelo odluku kao u izreci, iz slijedećih razloga:

9. Prije svega, Apelaciono vijeće cijeni da valja istaknuti kako drugostepena presuda predstavlja odluku koja je donesena u žalbenom postupku a kada je u pitanju njeno obrazloženje, dovoljno je da se u istoj daju razlozi vezano za podržavanje, ili pak neprihvatanje utvrđenja i zaključaka nižestepenog suda, te u tom smislu da žalbeni sud u obrazloženju svoje odluke ukazuje na prihvatljivost (neprihvatljivost) stavova i ocjena nižeg suda, odnosno njegovih utvrđenja sa kojima se slaže (ili ne) (*vidi Evropski sud, Gracica Ruiz protiv Španije, 1999-I, 31 EHRR 589 GC*). Navedeno dalje znači da nije neophodno odgovoriti i obrazložiti svaki žalbeni navod, već je dovoljno da je drugostepeni sud razmotrio osnovna pitanja koja žalbe osporavaju i koja su od odlučujućeg značaja u donošenju konačne odluke o postojanju krivičnog djela i krivične odgovornosti (*vidi Ustavni sud, odluke br. U 62/01 od 5.aprila 2002. godine i AP 352/04 od 23.marta 2005. godine*).

10. Također, već na ovom mjestu Apelaciono vijeće nalazi za bitnim napomenuti da prilikom utvrđenja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan, Apelaciono vijeće će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće, obzirom da isto ima na umu, da je provjera i odmjeravanje dokaza izvedenih na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti pretresnog vijeća, zbog čega je potrebno iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće.

III. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE

A. BITNE POVREDE ODREĐABA KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka a) ZKP BiH

11. Odbrana tvrdi da je do bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka a) ZKP BiH došlo, jer nakon statusne promjene, u vidu promjene predsjednika vijeća i imenovanja trećeg člana vijeća, Sud iako nije dobio traženu saglasnost odbrane, nastavlja postupak, uz obrazloženje da nije u obavezi postupak početi iznova. Naime, uzimajući u obzir pravilo da u navedenim okolnostima postupak mora početi iznova, dok samo u izuzetnim situacijama tako neće postupiti, odbrana smatra da je Sud bio u obavezi glavni pretres započeti iznova, tvrdeći da se navedeno nikako nije moglo tumačiti kao odugovlačenje ili opstrukcija predmeta, s obzirom da je broj saslušanih svjedoka do tog momenta bio relativno mali, zbog čega je na opisani način prekršeno načelo neposrednosti. Odbrana dalje navodi da je došlo do pogrešnog tumačenja zakona, te se promijenom suštine Zakona, Sud stavio u ulogu zakonodavaca. Zaključujući, branilac tvrdi da je prvostepeni sud svojim sastavom vijeća povrijedio pravo na neposrednost suđenja iz kojih razloga presuda treba biti ukinuta.

12. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

13. U kontekstu promjene sastava pretresnog vijeća, Apelaciono vijeće u potpunosti prihvata zaključke iz pobijane presude u paragrafima 49-65. Prilikom analize, te u konačnici prihvatanja takvih zaključaka ovo Vijeće se rukovalo sa više zakonskih odredbi kakve poznaje procesni zakon, a koje nesporno ukazuju da izmjena sastava pretresnog vijeća nije mogla imati nikakve negativne reperkusije na sam postupak. U tom pogledu, Apelaciono vijeće je cijenilo odredbu člana 253. ZKP BiH u vezi sa odredbom člana 155. ZKP BiH, a shodno kojim se ročišta pred Sudom Bosne i Hercegovine snimaju audio-vizuelno, što i predstavlja zvanični zapisnik sa glavnog pretresa. S tim u vezi jasno je da se uvidom u takav snimak može neposredno preslušati iskaz određenog svjedoka, uvidjeti način njegovog svjedočenja, pokreti i gestikulacija kao i sve druge okolnosti koje se vežu za neposredna opažanja. Na navedeno je pravilno ukazao i prvostepeni sud u paragrafu 59. pobijane odluke, pri tom naglašavajući da se novoimenovani član vijeća upoznao sa izvedenim dokazima a što je isti i javno potvrdio.

14. Da je reprodukovanje audio-video zapisa sa aspekta neposrednog opažanja, koje je osnovna svrha izvođenja dokaza pred sudom, sasvim opravdano i svrsishodno, ukazuje i odredba člana 317. ZKP BiH koja uređuje pretres pred vijećem apelacionog odjeljenja, a kojom se u stavu 2. naglašava da kada vijeće Apelacionog odjeljenja ustanovi da je potrebno ponovo izvesti već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka te pismeni nalaz i mišljenje, biće prihvaćeni kao dokazi i mogu biti pročitani ili reprodukovani ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca, ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branioca iako im je to bilo omogućeno. Dakle, navedena odredba upravo potvrđuje da

audio-video zapisi apsolutno odražavaju neposrednost opažanja organa koji vrši uvid u isto.

15. Konačno, ovo Vijeće ukazuje da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi iznio i iscrpnu praksu Evropskog suda za ljudska prava, kao i praksu Apelacionih vijeća ovog Suda, pravilno zaključujući da je direktno učešće dvoje sudija u postupku i neposredno upoznavanje trećeg člana sa dokazima, u svojoj sveukupnosti rezultiralo ispravnim sudijskim uvjerenjem na kojem temelju je donesena ispravna i zakonita odluka.

2. Povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH

16. Odbrana u žalbi tvrdi da optuženi Milan Trišić nije mogao znati za postupanje u širem reonu Opštine Bratunac, odnosno za napad koji ima za cilj progon nesrpskog stanovništva Opštine Bratunac i da su radnje za koje je isti osuđen bile dio tog napada. Tvrdeći da presuda ne sadrži dovoljno razloga o odlučnim činjenicama, odbrana ukazuje da bi postojao neksus, trebalo bi jasnije konkretnije i na nesumnjiv način pokazati poziciju optuženog, a time i njegovu svijest i saznanje o cilju ideologa i naredbodavca za navedena ozbiljna postupanja prema civilnom stanovništvu. Odbrana u žalbi navodi i lične prilike optuženog, kao protivtežu navodima iz presude, te tom prilikom ističe da je optuženi u braku sa suprugom koja je ... Nadalje, branilac navodi da u pet dana koji su obuhvaćeni optužnicom, optuženi Trišić kao niskopozicionirani pripadnik TO, mobilisan kao vozač, niti je znao niti mogao znati za postupanje u širem reonu Opštine Bratunac, niti je znao nije mogao znati šta je cilj pomjeranja civilnog stanovništva, kao ni za širinu i rasprostranjenost ovakvog postupanja civilnih i vojnih vlasti u Opštini Bratunac. Iz svega navedenog, odbrana smatra da je zaključak prvostepenog suda proizvoljan i nedovoljno dobrog obrazloženja za ovako ozbiljnu kvalifikaciju.

17. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

18. Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, žalba branioca optuženog nalazi u izostanku odlučnih činjenica, odnosno o razlozima neksusa, svijesti i znanja optuženog Trišića o bilo kakvim ciljevima rukovodstva SDS u BiH, TO i JNA o događajima u Bratuncu.

19. Apsolutno bitna povreda odredaba krivičnog postupka u skladu sa članom 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH, postoji kada prvostepena presuda, kao formalni akt sadrži određene nedostatke u izreci i obrazloženju, koji su po svojoj prirodi takvi, da onemogućavaju ispitivanje njene zakonitosti i pravilnosti. Bitna povreda odredbi krivičnog postupka u smislu ove tačke postoji u slučaju kada prvostepena presuda uopšte ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.

20. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, ovo Vijeće ocjenjuje da sadržaj obrazloženja, kako u punom obimu, tako i u dijelu koji branilac specificira kao sporan, ne implicira kršenje odredbi procesnog zakona.

21. Prije svega, Apelaciono vijeće ističe da se *mens rea* za djelo Zločina protiv čovječnosti, kao i progona i njegovog specifikuma radnji u osnovi zločina, sastoji od tri elementa: a) znanja da postoji rasprostranjen ili sistematski napad na civilno stanovništvo i da djelo optuženog ulazi u okvir napada; b) namjere da se izvrši djelo u osnovi progona i c) diskriminatorne namjere, odnosno namjere da se žrtve progone na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi. Ovim posljednjim elementom, progon se dodatno razlikuje od drugih zločina protiv čovječnosti.

22. Apelaciono vijeće kao prvo primjećuje da se do zaključka o postojanju navedene posebne namjere, uopšte uzevši, može doći jedino putem zaključivanja na osnovu objektivnih činjenica i opšteg ponašanja optuženog uzetog u cjelini¹, a što je u skladu i sa stavom MKSJ iz presude u predmetu Tužilac protiv Radislava Brđanina.

23. Apelaciono vijeće uvažava da je prvostepeno vijeće dokaze provedene na navedene okolnosti koje ukazuju na posjedovanje *mens rea* općenito, kao i diskriminatorne namjere, cijeni na pravilan način i u skladu sa odgovarajućim odredbama ZKP BiH. Dato obrazloženje i iznesene argumnete, ovo Vijeće ocjenjuje jasnim i uvjerljivim. Slijedom toga Apelaciono vijeće prihvata da svijest optuženog u punom obimu predmetne inkriminacije, proizilazi iz obrasca koji se dešavao uzastopno, te da opisani modalitet ponašanja, za koji je optuženi oglašen odgovornim, implicira svijest da su njegova djela dio sistematičnog i rasprostranjenog napada. Iako odbrana pokušava preko nižepozicioniranog položaja optuženog devalvirati njegov doprinos predmetnom sistemskom zločinu, ista je u tom bezuspješna, te prvostepeni sud njegov *neksus* pravilno izvodi iz sljedećih činjenica: prisustvu optuženog na inkriminisanom području i znanje o dešavanjima, te konačno van razumne sumnje dokazanom neposrednom učešću u pojedinim radnjama napada na civilno stanovništvo. Brojnost radnji koje su poduzete u vrlo kratkom periodu, kao i broj civilnih osoba prema kojima je radnje preduzeo, neosporno impliciraju punu svijest optuženog, o čemu su tokom postupka govorili mnogobrojni svjedoci, što prvostepena presuda u činjeničnom dijelu obrazloženja detaljno i iznosi.

24. Pobjijana presuda se vrlo detaljno bavi kako napadom, tako i znanjem optuženog, pri čemu njegov *neksus* prevashodno obrazlaže u dijelu opštih elemenata krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti, da bi potom, u paragrafima 241-258., dala sveobuhvatan osvrt na sam progon, kao radnju u osnovi zločina čiji specifikum se veže za konkretne radnje izvršenja, i koja predmetno djelo izdvaja od drugih predmeta gdje se radilo o radnjama u osnovi zločina iz člana 172. KZ BiH, bez diskriminatorne namjere. Apelaciono vijeće je vrlo oprezno preispitalo svijest optuženog kako po opštem elementu znanja optuženog sa aspekta krivičnog djela člana 172. KZ BiH, tako i sa aspekta specifikuma progona. Navedeno naročito iz razloga jer predmetno krivično djelo po svojoj prirodi predstavlja diskriminatorno postupanje, ali isto ima i stepen veće odgovornosti kada se dokaže posebna namjera kroz radnju progona, koji predstavlja faktičko međudjelo između Zločina protiv čovječnosti i Genocida. Međutim preispitujući i opšti i specifični *neksus*, ovo Vijeće nije utvrdilo manjkavosti u obrazloženju pobjijane presude, na način kako to odbrana ističe.

25. S tim u vezi, primjetno je da branilac u žalbi pokušava da implicira potrebu utvrđivanja činjenica koje nisu relevantne u kontekstu analize psihičkog odnosa (*mens rea*) optuženog prema učinjenom krivičnom djelu, u vrijeme počinjenja predmetnih krivičnih djela. Stoga ovo Vijeće ponavlja ono što je navedeno u ranijem dijelu, da se psihički odnos učinioca ograničava na dva elementa: namjeru da se izvrši dato krivično djelo i svijest o širem kontekstu unutar kojeg se krivično djelo događa. U konkretnom slučaju je prethodno navedeno na osnovu čega je prvostepeno vijeće pravilno utvrdilo ispunjenost ovog posljednjeg opšteg elementa predmetnog krivičnog djela.

B. POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Tačke 1 - 4 izreke prvostepene presude

Tačka 1.

26. Osparavajući navode iz tačke 1. izmjenjene optužnice odbrana tvrdi da je mnogo nedorečenosti, nejasnoća i proturiječnosti. Navodeći iskaze svjedoka koji su svjedočili na okolnosti iz ove tačke izreke presude, svjedok S9, S8 i S46, ističe da je jedino svjedok S9 djelimično potvrdio tezu prvostepenog suda, ali da je isti bio pristrasan i subjektivan, zbog gubitka brata, koja odgovornost se ne može pripisati optuženom. Navodeći pristrasnost i motive ovog svjedoka, odbrana smatra da se istom ne može dati povjerenje, te da je isti u svojim izjavama kontradiktoran. Odbrana zaključuje da se ne može, van razumne sumnje, utvrditi da je optuženi počinio ono što mu se ovom tačkom optuženja stavlja na teret.

Tačka 2.

27. Odbrana navodeći svjedočenja svjedoka S9, S8 i S45, te vještačenje vještaka dr Vede Tuće tvrdi da nije bilo moguće utvrditi ko od navedenih govori istinu, jer su svjedočenja kontradiktorna, te uz isticanje bitnosti načela *in dubio pro reo* odbrana zaključuje da isto nije ispoštovano, jer se svaki dokaz mora posmatrati pojedinačno i skupno, kao i da cjelina tih dokaza mora preći prag izvan razumne sumnje dokazane tvrdnje da je optuženi počinio radnje za koje ga prvostepeni sud oglašava krivim, a taj prag kako se u žalbi navodi ni u ovoj tački nije dostignut, te iz tih razloga optuženog treba osloboditi i po ovoj tački optuženja.

Tačka 3.

28. Osvrćući se na svjedočenja svjedoka čije iskaze je sud cijenio prilikom donošenja odluke, odbrana uviđa da su izjave svjedoka kontradiktorne jedna drugoj, te da svaki svjedok ima svoju verziju predmetnog događaja, a u prilog tome ističe kako je sam Sud

¹ Tužilac protiv Kordića i Čerkeza, IT-95-14/1-A, Presuda žalbenog vijeća, pasus 715.

naveo da je kod ovako kontradiktornih svjedočenja potrebno intervenirati u činjeničnom opisu optužnice. Kao glavno pitanje branilac navodi da se ne zna kojem svjedoku će se pokloniti povjerenje, te kao karakteristično za cjelokupni kontekst osuđujućeg dijela presude uočava hibrid u postupanju Suda, gdje se uzima dio svjedočenja jednog svjedoka dok se drugom dijelu tog svjedočenja ne pridaje značaj niti se daje obrazloženju zašto se taj dio svjedočenja ne prihvata. Također, odbrana prigovara da Sud ne daje dovoljno adekvatno obrazloženje zašto se jednoj od dvije izjave istog svjedoka ne poklanja vjera. Iz svega navedenog, odbrana konstatuje da je prekršeno načelo *in dubio pro reo*.

Tačka 4.

29. Odbrana po istom principu navodeći svjedočenja svjedoka na stranama 10-11. žalbe, te osporavajući ista tvrdi da se radi o potpuno divergentnim svjedočenjima, te neprofesionalnim smatra uzimanje u obzir samo jednog svjedočenja, a da se isto ne stavi u kontekst ostalih izvedenih dokaza, zbog čega je na opisani način postupljeno suprotno odredbi člana 281. ZKP BiH.

30. Apelaciono vijeće sve iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

31. Prije svega, ovo Vijeće ukazuje da način iznošenja žalbenih prigovora u vezi sa načinom izlaganja zaključaka prvostepenog suda o predmetnim inkriminacijama, zahtjeva jedinstvenost obrazloženja. Isto je opravdano sa aspekta sistematičnosti i jasnoće obrazloženja drugostepene presude, što je također značajan dio prava na obraloženu sudsku odluku.

32. S tim u vezi, ovo Vijeće u cjelosti zaključuje da je prvostepeni sud pravilno i na nesumnjiv način, utvrdio da je optuženi Milan Trišić, kao saizvršilac, zajedno sa nepoznatim pripadnicima TO, preduzeo radnje za koje je oglašen krivim pod tačkom 1., odnosno kao direktni izvršilac za radnje pod tačkama 2-4 izreke prvostepene presude.

33. Suštinu prigovora odbrane u ovom pogledu, čine tvrdnje kojima se osporava kredibilitet svjedoka, na način da odbrana daje svoje viđenje i uvjerenja o iskazima ovih svjedoka, te ih osporava bilo sa aspekta navodnih kontradiktornosti u iskazima, bilo sa aspekta navodnih motiva za označavanje optuženog kao aktera inkriminiranih događaja.

34. Međutim, suprotno tome stoje uvjerljiva, jasna i neosporna utvrđenja prvostepenog suda, zasnovana na zakonitoj i pouzdanoj dokaznoj građi, o čemu se iznose detaljni zaključci u pobijanoj presudi. Žalbom se pokušava prikazati da je kontekst prvostepene presude jedan hibrid u postupanju Suda, te da se od iskaza svjedoka uzimaju samo pojedini dijelovi, što predstavlja selektivan i ograničen pristup, suprotan načelu *in dubio pro reo*. Međutim, suprotno navedenom, ovo Vijeće je utvrdilo da upravo žalba stoji na principu parcijalnog viđenja dokazne građe, u pokušaju izbjegavanja nesporne krivnje optuženog. Apelaciono vijeće neće, na što nije niti obavezno, ponavljati pravilne zaključke prvostepenog suda, ali će ukazati na ključne dijelove koji determinišu odluku o krivnji optuženog u pogledu ovih tačaka. Tako je za Apelaciono vijeće značajno da je poklonjena vjera iskazima svjedoka koji su neposredno prisustvovali preduzetim radnjama optuženog, opisanim u tačkama 1-4, te da u pogledu bitnih činjenica nema dvojbe da je optuženi bio

prisutan prilikom dovođenja civila na kamionima u dvorište osnovne škole, kada je bio naoružan automatskim oružjem, palicama i kandžijom, da je odveo Redžu Arifovića, Redžu Sulejmanovića i Selmu Ibiševića, da ih je tukao kandžijom i palicama, te da je učestvovao u zlostavljanju civila koji su bili postrojani ispred škole, kao i da je, potom udario Ćamila Ramića po glavi. Iskazi svjedoka su saglasni u identitetu optuženog, što potvrđuju pravilna zapažanja prvostepenog suda data u paragrafima 315. i 316. pobijane presude. Činjenica da su pojedina navedena lica u konačnici i smrtno stradala, za što optuženi u krajnjem slučaju i ne odgovara, a o kojim razlozima smrti se izjašnjava vještak Vedo Tuco, odbrana koristi u prilog tezi da je Sud selektivno poklanjao vjeru iskazima svjedoka. Međutim navedeni pristup suda upravo govori o pravičnosti postupanja i poštovanju doseganja standarda van razumne sumnje, jer je sud optuženog oglasio krivim upravo u obimu za koji je van razumne sumnje utvrđena njegova krivnja, a što za predmetne tačke ne implicira posljedicu smrti oštećenih. Dakle, ne može se govoriti o selektivnom pristupu, jer ono za što je prvostepeni sud optuženog našao odgovornim, utvrđeno je na osnovu kompatibilnosti dokazne građe, koja ne ostavlja ni najmanju sumnju u drugačija utvrđenja.

35. O navedenom se prvostepeni sud pravilno očituje upravo u paragrafu 319. pobijane presude, gdje daje osvrt ne samo na određene razlike (koje nisu odlučne) u iskazima svjedoka, nego i osvrt na izjave kako iz istrage, tako i sa glavnog pretresa, što odbrana spočitava kao navodnu manjkavost. U tom pogledu, Apelaciono vijeće u potpunosti prihvata stav prvostepenog suda da se ne može od svjedoka očekivati da, s obzirom na njihovo tadašnje psihičko opterećenje, u atmosferi konstatnog straha i neizvjesnosti, kada oko sebe vide ubijene i premlaćene i stalnom iščekivanju novih premlaćivanja ili odvođenja u sigurnu smrt, svjedoče istovjetno o svim činjenicama i da se prisjete svakog detalja. Iskazi svjedoka se međusobno nadopunjuju i integrišu u činjenični okvir samog događaja, na način kako je opisano prvostepenom presudom, te njihovi opisi predstavljaju upravo iskazivanje preživljenog, sa jasnom identifikacijom optuženog kao vinovnika njihovog stradanja, ne želeći time da ga terete više od objektivno doživljenog, niti da preuveličavaju patnje koje su pretrpili. Ovakvo uvjerenje, prvostepeni sud je opravdao i sa aspekta iskaza svjedoka S-9, za kojeg odbrana tezu crpi navodnog motiva da optuženog tereti za smrt brata. Međutim, u paragrafima 296-297, prvostepeni sud jasno obrazlaže zašto poklanja vjeru iskazu ovog svjedoka, bez da implicira kako se radi o svjedočenju motiviranom dodatnom odgovornošću optuženog. O takvom pristupu, kako prvostepenog suda, tako i svjedoka koji su iznijeli svoja saznanja i opisali preživljeno, govori i poseban osvrt prvostepenog suda na iskaz svjedoka S-29. Isti svjedok, iako je jedini svjedok u odnosu na radnje koje je potrpio oštećeni Ćamil Ramić, daje uvjerljive navode o događajima, ne govoreći o posrednim saznanjima, i ne tereteći optuženog preko onog što je lično vidio, što prvostepeni sud pravilno obrazlaže u paragrafima 304-308, kao i paragrafu 321. pobijane presude.

36. Obzirom na iznesena zapažanja, Apelaciono vijeće u potpunosti prihvata zaključak prvostepenog suda iznijet u paragrafu 323. pobijane presude:

“Cijenivši iskaze svjedoka pojedinačno, posebno onih koji su bili očevidci predmetnih radnji optuženog, ali i u njihovoj međusobnoj vezi, te dovodeći ih u vezu sa sudsko medicinskom ekspertizom, Vijeće je utvrdilo, da su radnje za koje je optuženi oglašen krivim, eklatantan primjer nečovječnog postupanja koje predstavlja najočitiije ugrožavanje ljudskog integriteta, zbog čega vijeće

nije imalo dilemu u pogledu kvalifikacije djela, a cijeneći sredstva izvršenja, surovost, intenzitet i trajanje radnji u kojima oštećena lica trpe snažne duševne i tjelesne bolove. Vrijeđanje na nacionalnoj osnovi koje je praćeno maltretiranjem zbog toga što pjevaju srpske pjesme koje, pri tome, nisu smjeli prestati pjevati, jer su im tako naredili pripadnici paravojnih formacija, Bane i Makedonac, Vijeće je, takođe, kvalifikovalo kao nečovječno postupanje s namjerom nanošenja velike patnje ili ozbiljne psihičke povrede ili narušavanja zdravlja, budući da su na taj način oštećeni dovedeni u inferioran položaj, bivali ponižavani samo zbog svoje nacionalne pripadnosti, a kada se takvo poniženje dovede u vezu sa opštim kontekstom zlostavljanja, nesumnjivo da je takvo postupanje kod oštećenih prouzrokovalo duševne patnje koje predstavljaju negaciju čovječnog postupanja i, stoga, predstavljaju radnju izvršenja krivičnog djela Zločini protiv iz člana 172. stav 1. tačka h) u vezi sa tačkom k), i u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (tačke II, III i IV), i članom 29. istog Zakona (tačka I)”

2. Tačka 5. izreke prvostepene presude

37. Odbrana na početku parafrazira svjedočenja različitih svjedoka, a kako je to detaljno navedeno u samom obrazloženju žalbe na stranama 11-13, ističući da je tekst tačke 5. prvostepene presude praktično zasnovan, i to u pretežnom dijelu, na iskazu samo jednog svjedoka, Mehe Avdića, koji je u Sudu svjedočio 02.12.2021. godine, kojom prilikom je direktno odstupio od ključnih dijelova iskaza koji je dao tokom istrage kao i izjave date u SIPA-i dana 26.09.2018. godine. Sva navedena svjedočenja odbrana vidi kao kontradiktorna u ključnim stvarima, odnosno da svjedoci različito vide istu stvar, različito svjedoče među sobom i konačno različito svjedoče u odnosu na ono što su sami iskazali u istrazi. U žalbi se posebno apostrofira činjenica da dva krucijalna svjedoka Tužilaštva, za ovu tačku optužnice u pogledu načina smrti Rame Karića svjedoče u direktnoj suprotnosti sa materijalnim dokazima koji su dostavljeni od strane Tužilaštva.

38. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

39. Zaključak o odgovornosti optuženog Trišića, za radnje iz ove tačke, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da osnovu sadejstva iskaza niza svjedoka, i to S-1, S-4, S-11, S-26, S-36, S-37, S-46, S-48, te svjedoka Midhata Karića, Asima Hodžića i Mehe Avdića. Kako to proizilazi iz pobijane presude, svjedoci su saglasno iznijeli okolnosti radnji koje je pretrpio oštećeni Ramo Karić. Međutim, njihova kazivanja, niti odgovornost optuženog Trišića, u obimu u kojem je utvrđena van razumne sumnje, nisu dovedena u pitanje, niti se mogu osporiti na način kako to odbrana tvrdi. Teza odbrane jeste da se iskazi svjedoka i opis radnji prema oštećenom, ne podudaraju sa nalazom i mišljenjem vještaka o ozljedama koje su dovele do smrti oštećenog. Međutim, prvostepeni sud je, prevashodno pravilno ukazao, u paragrafu 361. pobijane presude, o potencijalnim razlozima razlika koje je branilac potencirao i tokom prvostepenog postupka, da bi potom, nalazeći da se iskazi svjedoka konačno nadopunjuju i nadovezuju, pravilno utvrdio pouzdanost njihovog kazivanja. U tom smislu, prvostepeni sud je konačno i ukazao, da krivnja optuženog i nije utvrđena u kontekstu smrti oštećenog, pa odbrana griješi kada takve okolnosti koristi u prilog svoje teze. Prvostepeni sud, kako navodi u paragrafima 365-367., jasno naglašava da optuženi i ne odgovara za ubistvo oštećenog na opisani način, što je u saglasnosti sa

kazivanjima vještaka, ali isto tako ne dovodi u pitanje poduzete radnje nečovječnog postupanja optuženog, koje su utvrđene van razumne sumnje, na vjerodostojnim kazivanjima svjedoka u pogledu odlučnih činjenica, dok potencijalne razlike, uzrokovane opravdanim razlozima koje prvostepeni sud obrazlaže u paragrafu 361. pobijane presude, ne dovode do manjkavosti dokazne građe.

3. Tačka 6. izreke prvostepene presude

40. U žalbi, odbrana ukazuje na kontradiktornosti iz svjedočenja Muhameda Osmanovića i Mehe Avdića, te prigovara pokušaju Suda da opravda radikalne razlike u svjedočenju ovih svjedoka, činjenicom da su prilikom svjedočenja na glavnom pretresu insistirali kako se ne mogu svega sjetiti. U nastavku odbrana, u kontekst cjelokupnosti svih izvedenih dokaza stavlja i svjedočenja Asima Hodžića, svjedoka S48, te saslušanog vještaka dr Vedu Tucu, koji je kao uzrok smrti u konkretnom slučaju ustanovio prostrelnu ranu iz vatrenog oružja, i zaključuje da su ista kontradiktorna svjedočenjima kojima je Sud poklonio povjerenje, te i ih je cijenio kao odlučne po ovoj tački izreke presude.

41. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

42. Odbrana i u ovom dijelu obrazloženja i utvrđenja prvostepenog suda, pokušava ukazati na određene razlike u iskazima svjedoka, kao i dokaznoj građi uopšte, pokušavajući na taj način izdejsstvovati primjenu načela in dubio pro reo.

43. Međutim, prvostepeni sud, o svemu onom što žalba svojim navodima prigovara, kao izvjesnim razlikama, daje obrazloženje u ključnim paragrafima 373., 375., 379., 380., i 384. pobijane presude.

44. Prije svega, u kontekstu navodno spornih razlika, ovo Vijeće ukazuje na činjenicu da je svjedok Avdić na glavnom pretresu, kako to pravilno navodi prvostepeni sud, nedvosmisleno ukazao na način izvršenja krivičnog djela, opisom odlučnog doprinosa optuženog Trišića, što ne dovodi u pitanje ni nalaz i mišljenje vještaka. Iako se optuženi, za razliku od ostalih tačaka prvostepene presude, ovdje tereti za radnju ubistva, isto je učinjeno radnjom opisanom kao odlučni doprinos, koja je prethodila konačnom izvršenju ubistva, zbog čega nalaz i mišljenje vještaka, gdje opisuje samo strijelno razorenje glave i strijelne ozljede desne podlaktice, ne dovodi u pitanje raniju odlučnu radnju koju je počinio optuženi Trišić, a koja je utvrđena na osnovu saglasnih iskaza svjedoka. Pri tome, Vijeće je imalo u vidu i navode da su posmrtni ostaci oštećenog sastavljeni iz tri dijela, te da se radilo o sekundarnoj grobnici.

4. Tačka 7. izreke prvostepene presude

45. Odbrana tvrdi da nije dokazano da je optuženi počinio radnje koje mu se predmetnom tačkom stavljaju na teret i to iz razloga što niti jedan svjedok koji je svjedočio na navedene okolnosti nije bio eksplicitan u opisu događaja na način kako je to

presuđeno. Štaviše ovi svjedoci su, po tvrdnjama branioca, stvorili konfuziju u činjeničnom opisu zbog različitog opisa istog događaja. Nadalje, kao nejasno odbrana ističe i to da uprkos postojanju medicinske dokumentacije oštećenog koji je tražio krivično gonjenje optuženog, odnosno navodima oštećenog da postoji medicinska dokumentacija koja je dostavljena Tužilaštvu, Tužilaštvo istu nije dostavilo Sudu uz iskaz ovog svjedoka. U vezi sa navedenim, branilac zaključuje da je predmetna situacija samo još jedna u nizu kojoj je Sud nekritički pristupio prilikom ocjene iskaza saslušanih svjedoka, a na štetu optuženog.

46. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

47. Ovo Vijeće nalazi da je prvostepeni sud opravdano poklonio vjeru iskazu svjedoka S-13, koji je na plastičan način opisao radnju koja je prema njemu preduzeta, a čiji iskaz je potkrijepljen i iskazima drugih svjedoka, o čemu se prvostepeni sud izjašnjava na strani 81. pobijane presude, i to iskazima Midhata Kadrića, Mehe Avdića, S-4, kao i Milorada Živanovića.

48. Apelaciono vijeće analizom prvostepene presude nije steklo dojam nekritičnog pristupa sudu iskazima navedenih svjedoka, obzirom da se radi o kompatibilnim iskazima u odlučnim činjenicama, koji su se protezali i kroz ranije tačke gdje je utvrđena krivnja optuženog, što u svojoj ukupnosti upravo ukazuje na sistematičan obrasac ponašanja optuženog.

49. Do drugačijeg zaključka ne dovode ni navodi odbrane o navodnom izostanku medicinske dokumentacije. Dosadašnja praksa u predmetima ratnih zločina je konzistentno ukazala da su svjedočki iskazi oni iz kojih se crpe odlučne činjenice o inkriminiranim radnjama, te oni predstavljaju nezamjenjiv dokaz o istom. Čak i onda kada postoji medicinska dokumentacija, ista se podvodi pod provjeru svjedočkim iskazima, pa činjenica izostanka iste, naročito u situaciji ovako konzistentnih kazivanja svjedoka o inkriminiranom događaju, ni kom slučaju dokaznu građu ne čini manjkavom ili nepotpunom.

5. Tačka 8. izreke prvostepene presude

50. Branilac na navode iz ove tačke iznosi svoj stav da se radi o jednoj toliko uopštenoj i konfuznoj činjeničnoj situaciji, gdje objektivno prijeti opasnost da se na navedeni činjenični opis praktično "prepisuje" iz nekih drugih tačaka optuženja. Navodeći iskaze svjedoka po ovoj tački na stranama 17-19. žalbe, branilac ukazuje na činjenicu da svjedoci ne spominju optuženog Milana Trišića, zbog čega branilac zaključuje da se isti ne može naći u kontekstu izvršenja predmetnih radnji.

51. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

52. Apelaciono vijeće iznesene prigovore ne nalazi osnovanim niti u dijelu prigovora da se radi o uopštenoj i nepreciznoj tački, tako niti u dijelu da za istu nema adekvatnog obrazloženja.

53. Naime, radnja izvršenja je jasno precizirana u smislu da se može preispitati, a nadalje je dokazana i ponuđenim dokazima, te je prvostepeni sud o navedenom dao valjane razloge o odlučnim činjenicama. Iako je iskaz svjedoka S-2 pročitao, te je poznata praksa i stavovi ovog Suda u pogledu dokazne vrijednosti pročitanih iskaza svjedoka, isti nije usamljen, već je potkrijepljen iskazima drugih svjedoka, koji su dali iskaz na glavnom pretresu, i to prevashodno iskaz svjedoka M, iskaz svjedoka Dževada Kardaševića, kao i Nurije Salkića. Pri tome, prvostepeni sud pravilno cijeni i iskaz svjedoka S-46, koji navodi da je vidio ispred dvorane, dok je išao po vodu, Milana Trišića koji iz gepeka vadi drvene palice kojima je narod tučen u dvorani, dok o palicama kao sredstvu nanošenja povreda svjedoče i svjedoci Asim Hodžić i S-1.

54. Dakle, ukupnost iskaza svjedoka, ne samo u pogledu ove tačke već i ostalih, potvrđuje kontekst događaja, zbog čega nema razloga ne pokloniti vjeru iskazima svjedoka i u pogledu ove tačke, koju odbrana neosnovano opisuje kao neodređenu i neodrživu, pri čemu ovo Vijeće posebno, pored iznesenog, akcentira paragrafe 404., 409 i 410. pobijane presude.

6. Tačka 9. izreke prvostepene presude

55. U odnosu na tačku 9. odbrana tvrdi da u konkretnom slučaju nisu izvedeni i dokazani standardi koji se traže za potvrdu odgovornosti optuženog Milana Trišića za sudbinu troje lica za koja se tvrdi da su stradali. S tim u vezi, ističe se da su navedeni tužiočevi svjedoci sami po sebi kontradiktorni i ničim ne potvrđuju osnovnu tezu Tužilaštva da je optuženi navedena lica izveo iz prostorija fiskulturne sale ili da je na bilo koji način bio odgovoran, te da se na osnovu tako kontradiktornih dokaza bez valjanog obrazloženja ne može zasnovati jedna održiva osuđujuća presuda, a sve kako je to detaljno obrazloženo na stranama 19-20. žalbe odbrane.

56. Apelaciono vijeće iznesene prigovore nalazi neosnovanim.

57. Apelaciono vijeće je analizi ove tačke pristupilo sa dva aspekta, i to kako analizom dijela gdje je obrazložena radnja u osnovi zločina, tako i u pogledu opštih uslova koji se razmatraju u pogledu specifičnosti inkriminacije prisilnog nestanka. U tom smislu, prvostepeni sud je svestrano pristupio analizi konkretne radnje i odgovornosti optuženog, pa je prevashodno u paragrafima 264-269. dat osvrt šta se smatra prislinim nestankom, te koji su standardi u vezi s istim, da bi potom navedeno pravilno podveo pod konkretnu krivičnopravnu radnju optuženog, te u paragrafima 416-427 obrazložio odgovornost optuženog. Odbrana tvrdi da su iskazi svjedoka kontradiktorni, i da je nejasna uloga optuženog, međutim, ovo Vijeće analizom iskaza svjedoka i obrazloženja dokaza u vezi s istim nije utvrdilo takve manjkavosti.

58. U tom pogledu značajani su iskazi svjedoka S1, S11, S-36, S-28, pri čemu je naročito indikativno zapažanje prvostepenog suda da je optuženi, svoje nasilnično ponašanje, prvenstveno, usmjerio/preduzimao prema svojim radnim kolegama iz preduzeća Vihor- Bratunac, što dodatno učvršćuje uvjerenje Vijeća u vjerodostojnost pomenutih iskaza svjedoka, obzirom da prijeratno poznanstvo i zajednička dugogodišnja

radna sredina, daju poseban pečat zločinu koji je optuženi preduzeo prema svojim kolegama i prijeratnim prijateljima.

59. Konačno, u pogledu ove tačke, značajno je ukazati da je dokazna građa kompatibilna i u dijelu materijalnih dokaza, što dodatno učvršćuje uvjerenje da je optuženi zajedno sa njemu poznatim licima, iz fiskulturne sale osnovne škole Vuk Karadžić izveo civile Mehu Avdića, sin Ahme, Idriza Suljića i Dževada Bajramovića, radne kolege iz Vihora, od kada im se gubi svaki trag, čime je, postupajući kao saizvršilac ostvario sva bitna obilježja prisilnog nestanka u smislu krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. KZ BiH.

C. ODLUKA O KAZNI

60. U odnosu na odluku o krivičnopravnoj sankciji, branilac tvrdi da je prvostepeni sud apsolutno propustio da navede da li je na strani optuženog cijenio olakšavajuće okolnosti, da li ih je našao ili je smatrao da uopšte nema olakšavajućih okolnosti. Odbrana navodi i da, upoređujući okolnosti iz ovog predmeta sa sudskom praksom Suda BiH u drugim predmetima, kazne od 15 godina zatvora bile su isključivo rezervisane za lica kao počiniocce višestrukih ubistva kao dio zločina protiv čovječnosti. Konačno, navodeći lične prilike optuženog, te nudeći istorijski uvid u ličnost optuženog Milana Trišića, odbrana zahtjeva da Sud razmotri sve okolnosti koje utiču na stepen krivične odgovornosti optuženog, a u tom smislu i visine izrečene kazne.

61. Apelaciono vijeće uvažava stav odbrane da se odluka o kazni ima preinačiti.

62. Apelaciono vijeće je ocijenilo da pretresno vijeće nije pogriješilo prilikom razmatranja otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, koje prihvata i ovo Vijeće, ali cijeni da je trebalo uzeti u obzir i praksu ovog Suda u sličnim predmetima, gdje su utvrđene daleko teže posljedice, pri tome ne dovodeći u pitanje težinu posljedica u ovom konkretnom predmetu.

63. Oštećeni su u ovom predmetu nesumnjivo pretrpjeli fizičke i psihološke traume o čemu su se u svom svjedočenju eksplicitno izjasnili, što je ovo Vijeće i prihvatilo. Međutim ove posljedice koliko god bile teške po žrtvu nisu prešle viši nivo od onog koji redovno prati ovakvu vrstu nasilja. Analizom svih gore navedenih pokazatelja, gledano sa činjenične strane predmeta Apelaciono vijeće je u sklopu svog diskrecionog prava da odredi značaj okolnosti koje su od utjecaja na kaznu, zaključilo da na strani optuženog ne postoje otežavajuće okolnosti van onog što sadrži biće predmetnog krivičnog djela (zabrana dvostrukog kažnjavanja). Vijeće podsjeća da shodno praksi MKSJ Tužilaštvo mora dokazati otežavajuće okolnosti izvan razumne sumnje, a da standard dokazivanja za olakšavajuće okolnosti *nije* kao kod otežavajućih okolnosti dokaz van svake razumne

sumnje, već dokaz na osnovu ocjene vjerovatnoće: potrebno je da bude "vjerovatnije da je [data okolnost] postojala nego da nije".²

64. Nadalje, Apelaciono vijeće je naročito cijenilo da se sa aspekta konvencijskih prava mora voditi računa o tome da se u sličnim situacijama slično i postupa, te da nesrazmjernim razlikama u izricanjima kazni dovodi do narušavanja ravnoteže načela pravičnosti, te izvjesne pravne nesigurnosti.

65. Konačno, u vezi procjene okolnosti koje ukazuju na potrebu izricanja niže kazne, ali i dalje odmjerene u okviru propisanom za ovo krivično djelo, Apelaciono vijeće se vodilo činjenicom da ni pravila MKSJ-a ne definiraju iscrpno sve faktore koji mogu predstavljati otežavajuće ili olakšavajuće okolnosti.³

66. Stoga, ovo Vijeće zaključuje da se prvostepena presuda u ovom dijelu ima preinačiti, te prema optuženom Milanu Trišiću, u skladu sa navedenim izreči kazna zatvora u trajanju od 13 (trinaest) godina.

67. Vijeće konačno cijeni da se izricanjem kazni u obimu višem od potrebnog u predmetima čije inkriminacije i suština to ne zadovoljavaju, narušavaju i devalviraju teža krivična djela i inkriminacije sa istovjetno izrečenim kaznama, o čemu se mora voditi računa.

68. Kaznena politika predstavlja složen pojam, te zahtijeva šire promatranje i poimanje zakonskih odredbi u skladu sa sudskom praksom, što sve u svom sadejstvu mora činiti opravdan temelj za donošenje odluke.⁴

² *Tužilac protiv Delalića i drugih*, IT-96-21-A, Presuda Žalbenog vijeća, 20. februar 2001., par. 763.
Tužilac protiv Milana Babića, IT-03-72-A, Presuda o žalbi na kaznu, 18. jul 2005., par. 43.
Ibid.; *Tužilac protiv Brale*, IT-95-17-A, Presuda o žalbi na kaznu, 2. april 2007., par. 23.

³ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, IT-05-88-T, Prvostepena presuda, 12. jun 2010., par. 2136.

⁴U okviru bosanskohercegovačkog modela ujednačavanja sudske prakse i iskustvima drugih zemalja na međunarodnom forumu održanom 21. i 22. juna 2016. godine u Sarajevu, ukazano je na ispravnost modela za harmonizovanje postupanja sudova koji uključuje potrebu balansiranog pristupa između načela nezavisnosti pravosuđa i načela pravne sigurnosti, „na koju naročito negativno utiču različiti stavovi sudske prakse u istim ili sličnim pravnim situacijama, a bez valjanog razloga i obrazloženja odluka koje odstupaju od ustaljenih stavova sudske prakse.“(v. „Pravna hronika“, broj 4, Godina 2/Novembar 2016. godine).

IV. ZAVRŠNA RAZMATRANJA

69. Apelaciono vijeće na osnovu svega iznesenog, po svakom od pobijanih dijelova iz žalbenog podneska, cijeni da je odbrana, upućivanjem zamjerki prvostepenoj presudi ostala isključivo dosljedna svojoj koncepciji viđenja ovog krivičnog predmeta i iz te vizure tražila navodne propuste prvostepenog suda, vršeći, jednostranu ocjenu izvedenih dokaza, onako kako to samo njoj i odgovara, a nezavisno od stvarnog dosega i značaja svakog od provedenih dokaza i njihove dokazne vrijednosti. Polazeći od takve premise argumentacija žalbe, osim u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji, ostala je u sferi sebi kreiranog autonomnog područja, a time i nužno ograničenog značaja. Drugim riječima, ključna ishodišta žalbe ne nalaze potrebnu verifikaciju u cjelini dokazne građe kojom bi se poljuljali zaključci prvostepene presude u svakom od pobijanih dijelova iste.

70. Sa druge strane, kako to proizilazi iz prethodno navedenih dijelova pobijane presude na koje je ovo Vijeće uputilo kao od naročitog značaja, prvostepeni sud je ispitujući tačnost činjeničnih navoda metodološki posmatrano, ispravno se fokusirao na ključne činjenice ne gubeći pri tome niti jednog trenutka iz svog gledišta cjelinu same krivičnopravne stvari. Iz tog razloga, pobijana presuda je i mogla nakon pravilne i potpune ocjene relevantnih dokaza položiti logične i ispravne odgovore na sva otvorena pitanja, a koji odgovori su kao argumentovani i utemeljeni, prihvatljivi i za ovo Vijeće.

71. Konačno, Apelaciono vijeće potcrtava da bi detaljnije elaboriranje već konstatovano pravilno utvrđenog činjeničnog stanja od strane prvostepenog suda zasnovanog na zakonitoj dokaznog građi, vodilo ka pukom ponavljanju zaključaka, za čim ne postoji neophodna potreba, a što je u skladu i sa praksom Ustavnog suda BiH (AP-2938/14 – paragraf 48.). Vodeći se ovakvim stavom, ovo Vijeće se u prethodnim dijelovima i ograničilo na samo ključna pitanja, dok u ukupnosti naglašava da u pobijanoj presudi nije došlo niti do jedne od isticanih bitnih povreda, pri čemu je činjenično stanje pravilno utvrđeno, te na isto pravilno primjenjene odredbe materijalnog zakona, dok je u pogledu odluke o krivičnopravnoj sankciji, uočilo manjkavosti u osuđujućem dijelu pobijane presude, zbog čega je shodno tome taj dio prvostepene presude i preinačen.

72. Na osnovu svega iznesenog, a temeljem odredbe člana 310. u vezi sa članovima 313. i 314. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci.

Zapisničar:

Pravna savjetnica

Ena Granić Čizmo

PREDSJEDNIK VIJEĆA

S U D I J A

Hilmo Vučinić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.